

Міністерство освіти і науки України

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ ТА СТУДЕНТІВ**

**РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Випуск 10

Україна

2024

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Бердянський державний педагогічний університет
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Криворізький державний педагогічний університет
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Хортицька національна академія
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Херсонський державний університет
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ ТА СТУДЕНТІВ**

***РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ***

Випуск 10

Україна

**7-8 листопада
2024**

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 10., Україна, 2024. 117 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Біда О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедрою педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, м. Берегово

Васютина Т. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Гнезділова К. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси

Деркачова О.С., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Іванюк Г. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології, Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

Кіліченко О.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Кіт Г.Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Кондур О. С., доктор педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Котелянець Н. В., доктор педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Коханко О. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Матвієнко О.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки і методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, професор, ректор комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально -реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Онопрієнко О. В., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу початкової освіти імені О.Я. Савченко Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

Павлик О. А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти, Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг

Петухова Л.С., доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Херсонський державний університет, м. Івано-Франківськ

Петрик К. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри педагогіки факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету, м. Запоріжжя

Прибора Т.О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Пріма Р. М. доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

Романишин Р.Я., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Саган О.В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти, Херсонський державний університет, м. Херсон

Скворцова С.О., доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондентка НАПН України, завідувачка кафедри математики і методики її навчання Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, м. Одеса

Стахова І.А., доктор філософії (PhD), доцент кафедри початкової освіти, Вінницький державний

педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Товканець О.С., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи, ДВНЗ «Ужгородський національний університет, м. Ужгород

Турчина І.С., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів

Ушневич С. Е., кандидат філологічних наук, доктор філософії, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, м. Івано-Франківськ

Федій О.А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри початкової освіти Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м. Полтава

Хижняк І.А., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Дніпро

Цюняк О.П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕФОРМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Різниченко М. Є

*1 курс, факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Коваль К. В., асистентка кафедри педагогіки
Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя*

У сучасному світі освіта є фундаментом розвитку суспільства, відображаючи його соціальні, економічні та культурні пріоритети. В Україні питання оновлення освітньої системи, особливо на етапі початкової освіти, набуває особливої актуальності в умовах глобалізації та стрімкого розвитку інформаційних технологій. Реформа початкової школи, відома під назвою «Нова українська школа» (НУШ), ініційована у 2018 році, покликана забезпечити виховання покоління, яке зможе успішно інтегруватися в сучасне суспільство і бути конкурентоспроможним у глобальному середовищі. Основними цілями реформи є створення умов для розвитку особистості учня, формування в ньому критичного мислення, навичок співпраці, а також формування необхідних життєвих компетентностей, які допоможуть адаптуватися до викликів майбутнього [1, 2].

Нормативно-правовими документами, що регулюють специфіку реалізації Нової української школи в початковій школі, є Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державні стандарти початкової освіти, Типові освітні програми, Концепція Нової української школи та ін.

Мета дослідження – дослідити та теоретично обґрунтувати концептуальні засади реформи Нової української школи.

Реформування системи освіти та впровадження НУШ були обумовлені соціальною необхідністю перегляду концептуальних основ навчального процесу. Освітні заклади організовували навчання, яке загалом не відповідало сучасним тенденціям розвитку науки, інформаційно-комунікаційних технологій та цифровізації суспільства. Відповідно перед Міністерством освіти і науки України постала проблема модернізації системи освіти відповідно до вимог сучасності.

Головною метою Нової української школи є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадської активності [2].

До провідних ідей Нової української школи належать:

– особистісно орієнтоване навчання – спрямована на розвиток індивідуальних здібностей, навичок критичного мислення, творчості та інтересу до навчання;

– інклюзивна освіта – створення рівних можливостей для навчання кожного учасника освітнього процесу, організація комфортного та безпечного освітнього середовища, розробка спеціальних програм, закупка необхідного

обладнання, якісна підготовка фахівців для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;

- активне використання інформаційно-комунікативних технологій – використання цифрових інструментів в освітньому процесі, використання інтерактивних методів та технологій, якісна реалізація дистанційного навчання;
- розвиток емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти – передбачає формування вміння учнів керувати своїми емоціями, працювати в команді, проявляти емпатію, толерантність, адаптуватися до стресових ситуацій;
- педагогіка партнерства – передбачає, що взаємодія між учнями, вчителями та батьками будується на довірі, взаємоповазі та спільній відповідальності за результати навчання;
- нова роль учителя – він виступає не лише як джерело знань, а як наставник і фасилітатор, який допомагає учням самостійно здобувати знання, розвивати свої здібності та реалізовувати свій потенціал;
- оцінювання здійснюється з метою визначення динаміки розвитку та рівня опанування навчальним матеріалом здобувачів освіти задля формування подальшої траєкторії навчання [3, 4, 5].

Отже, реформа «Нова українська школа» постала як необхідна відповідь на виклики сучасного суспільства, яке швидко розвивається і потребує від молодого покоління нових компетенцій та адаптивності. Вона спрямована на забезпечення якісної освіти, яка відповідатиме глобальним тенденціям та інтегруватиме найсучасніші підходи до навчання. Особистісно орієнтоване навчання, інклюзивність, активне використання інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток емоційного інтелекту та педагогіка партнерства є ключовими складовими цієї реформи. Змінюється і роль учителя, який нині є наставником, здатним сприяти розвитку самостійності та креативності учнів. Оновлена система оцінювання допомагає відстежувати особистий прогрес кожної дитини, формуючи сприятливі умови для розвитку її потенціалу. НУШ стає основою для підготовки учнів до самостійного, відповідального життя, здатного адаптуватися до викликів сьогодення і майбутнього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гриневич Л. Концептуальні ідеї реформи «Нова українська школа» у світлі української педагогічної думки. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2022. №4. С. 98–111.
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 30.10.2024).
3. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. / М. Кірик, Л. Данилова. Львів : Світ, 2019. 136 с.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

5. Нова українська школа: формуємо продуктивну комунікацію в контексті демократизації освіти. Ужгород : ЗППО, 2022. 123 с.

2. Інновації в освітньому процесі початкової школи: історична ретроспектива і сучасність ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Беженарь Л.,

здобувач другого (магістерського) рівня освіти, факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Коваль К.В., асистентка кафедри педагогіки

Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя, Україна

Освітня реформа, яка реалізується у початковій школі, переорієнтувала процес навчання на особистість дитини та змінила акценти: засвоєння знань перестало бути метою освітнього процесу у початковій школі, покликання якої стало формування життєво важливих компетентностей в учнів, розвиток ініціативи та самостійності дітей. Концепція «Нова українська школа» визначила нові вимоги до змісту, умов і результатів навчання, які стало практично неможливо досягти, використовуючи лише традиційні методи навчання. Тож одним зі способів розв'язання даної проблеми стало впровадження в освітній процес НУШ активних методів навчання та інтерактивних навчальних технологій [1].

Одним із важливих чинників активізації навчально-пізнавальної взаємодії між складними об'єктами пізнання та суб'єктами навчально-пізнавального процесу є використання інтерактивних методів. Вони реалізуються за допомогою певних систем, які об'єднують способи, прийоми, методи освітнього процесу, заснованого на суб'єкт-суб'єктних відносинах педагога й учня (паритетності), багатосторонній комунікації, конструюванні знань учнем, використанні зворотного зв'язку, постійній активності [2].

Теоретичні й практичні аспекти використання інтерактивних методів навчання у початковій школі представлені в роботах видатних учених: Л. Залюбовська, Р. Оришин, Л. Пироженко, О. Пометун, Г. Пономарьова, Г. Селевко, В. Химинець та ін. Певні технологічні аспекти використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови у початковій школі досліджуються О. Караман, Н. Манагаровою, Н. Пилипенко та ін.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні особливостей використання інтерактивних методів навчання задля підвищення ефективності уроків української мови в початковій школі.

Суть ідеї інтерактивного навчання полягає в постійній та активній взаємодії всіх учнів під час освітнього процесу, де відбувається колективне та групове навчання в співпраці, де всі учасники є рівноправними партнерами. Інтерактивні методи навчання охоплюють організацію засвоєння знань та

ЗМІСТ

1. Актуальні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів молодшого шкільного віку в Новій українській школі

Крючкова Ю. В., Ісланкіна Є. Профілактика булінгу та конфліктів в освітньому середовищі	1
Макаренко А., Формування партнерської взаємодії в умовах групи продовженого дня	3
Микитин І., Романишин Р.Я. Розвиток підприємницьких умінь в учнів початкової школи	6
Полубень А., Турчина І.С. Впровадження інтегрованого навчання в початкових класах в умовах реалізації НУШ	9
Пономарьова Д., Взаємодія вихователів і батьків у вихованні дитини	10
Різниченко М. Є., Коваль К. В Концептуальні засади реформи нової української школи	14

2. Інновації в освітньому процесі початкової школи: історична ретроспектива і сучасність

Беженарь Л., Коваль К.В. Використання інтерактивних методів в початковій школі на уроках української мови	16
Бухенко В., Скворцова С.О. Використання штучного інтелекту у навчанні математики учнів початкової школи	19
Вавілюк К., Раєвська І.М. Вплив кейс технології на розвиток критичного мислення молодшого школяра	22
Кушнір Н., Прибора Т. О. Вплив медіазасобів на розвиток молодших школярів у контексті сучасної освіти	24
Міщенко Д.Ю., Андросова Н. М. Сучасні методи формування комунікативних компетенцій у молодших школярів	27
Саміленко О.М., Раєвська І.М. Огляд цифрових інструментів для розвитку системного мислення в молодших школярів	31

3. Психолого-педагогічні та соціальні умови формування особистості учнів молодшого шкільного віку в освітньому середовищі Нової української школи

Лопан С. П., Коваль К. В. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку	34
Покришка А., Бай І.Б. Розвиток художньо-творчих здібностей учнів початкової школи в позаурочний час	37

Сапранкова К., Лесик А. Методи арттерапії як засіб зниження рівня агресивної поведінки здобувачів початкової освіти в умовах нової української школи	41
Сулятицька М., Котик Т.М. Використання мультимедіа для формування комунікативної компетенції молодших школярів	44
Химич М.А., Матвієнко О.В. Комплексний підхід до створення безпечного освітнього простору в початковій школі: фізичні, психологічні та соціальні аспекти	48
Шантер Ю. Е., Гнезділова К. М. Психолого-педагогічні умови формування емоційного інтелекту молодшого школяра в освітньому середовищі НУШ	51
4. Дистанційне і змішане навчання в умовах війни	
Ткаченко Н. А., Турчина І. С. Формування пізнавальної активності молодших школярів в умовах воєнного часу: теоретичний аспект	55
Ярмошкіна М.В., Дистанційне навчання математики в умовах нуш	61
5. Проблема наступності освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти	
Вовканець В., Товканець О.С. Педагогічні умови розвитку творчості дітей дошкільного віку	62
Гребенюк А.Ю., Цуканова Н.М. Готовність дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі	64
Денисенко Д.С., Коновальчук М. В. Розвиток національної ідентичності через рідну мову у дошкільнят	67
Кудлейчук М., Плетеницька Л.С. Особливості забезпечення наступності між старшими дошкільниками та першокласниками щодо формування логіко-математичної компетентності	70
Роман Т., Товканець О.С. Принципи розвитку сучасної дошкільної освіти	73
6. Організація інклюзивної освіти в середовищі Нової української школи	
Бут А., Мухіна Т.Є. Технології навчання молодших школярів з особливими освітніми потребами	75
Дергач М.А., Гордієнко Н.М. Дидактичні вимоги до створення корекційно-розвиткових програм з подолання агресії учнів молодших класів з аутизмом	79
Дрогомирецька В., Кирста Н.Р. Соціально-абілітаційна робота з сім'ями дітей з тяжкими порушеннями мовлення	82

Загородня П. О., Петрик К. Ю. Альтернативна та додаткова комунікація в інклюзивній освіті: нові можливості для навчання здобувачів початкової освіти	84
Коломоєць Д. С., Чигрина Я. Ю. Технологічна культура педагогічних працівників закладів освіти з інклюзивним навчанням як елемент їх загальної культури	88
Нечипоренко В.В., Позднякова О.Л. Сучасні підходи до лікування і корекції аутизму	91
Шатанська І., Значення гри в організації освітнього процесу із здобувачами початкової освіти з порушеннями мовлення	94
Щерба М., Кирста Н.Р. Особливості формування фонетико-фонематичної компетенції у дітей дошкільного віку з синдромом Дауна	96
7. Актуальні проблеми фахової підготовки майбутніх учителів початкових класів у контексті стандартизації	
Золотаренко Т.О., Васютіна Т.М. Роль громадянської освіти у формуванні педагогічної майстерності майбутніх учителів початкових класів: порівняльний аналіз стандартів Норвегії та України	99
Кавін Х., Ушневич С.Е. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів ім у контексті літературознавчих практик	102
Матвієнко В.О., Васютіна Т.М. Роль педагогіки партнерства у підготовці вчителів до формування ключових компетентностей учнів	105
Погорєлова В.І., Лісіна Л.О. Підготовка майбутніх учителів до формування пізнавальної активності здобувачів початкової освіти: теоретичний аспект	107
Попов О.А., Губарева Д.В. Сучасні підходи до формування готовності майбутніх учителів початкової школи до толерантного виховання учнів	111